

Uusia *Crossocerus*-löytöjä Suomesta (Hymenoptera, Sphecoidea, Crabronidae)

Martti Koponen

Koponen, Martti 1994: Uusia *Crossocerus*-löytöjä Suomesta (Hymenoptera, Sphecoidea, Crabronidae). - Sahlbergia 1:21-22.

New distributional records and comments on 15 species of *Crossocerus* (Crabronidae) are given.

Martti Koponen, Soveltavan eläintieteen laitos, PL 27, 00014 Helsingin yliopisto.

Olen viime aikoina järjestänyt uudelleen Helsingin yliopiston Soveltavan eläintieteen laitoksen myrkkypistiäiskokoelmia. Siellä on mm. Grönblomin, Merisuon ja Valkeilan kokoelmat. Olen myös määrittänyt lajittelematonta materiaalia. Vastaan on tullut mielenkiintoisia löytöjä. Viime aikoina on ollut työn alla petopistiiset. Otankin tässä esimerkiksi suvun *Crossocerus* Lepeletier & Brullé, 1834. Alla olevaan luetteloon olen ottanut uusia maakuntalöytöjä tai muuten mielenkiintoisia lajeja Suomesta sekä yhden havainnon Kreikasta. Lomholtin kirjan (1976) maakuntaluettelo on jonkin verran puutteellinen.

Lajeja Suomesta

Crossocerus (Crossocerus) ovalis Lepeletier & Brullé, 1834. St: Loimaa 1 ♀, Yläne 2 ♀♀, A. K. Merisuo.

Crossocerus (Crossocerus) pusillus Lepeletier & Brullé, 1824. St: Loimaa 3 ♀♀, A. K. Merisuo; EP: Ylihärmä (7011:287), 6.7.1981, 1 ♂, M. Koponen; PH: Rautalampi, Kalajanvuori (694:48), 17.7.1983, 1 ♀, M. Koponen; KiL: Kittilä (7469:385) 28.6.-5.7.1988, 1 ♀, J. Siitonen.

Crossocerus (Crossocerus) tarsatus (Shuckard, 1837). Lomholtin mukaan tunnetaan vain yksi yksilö Suomesta, Helsingistä. Kyseessä saattaa olla W. Nylanderin Helsingistä 24.8.1845 ottama ♂-yksilö, joka tällä hetkellä on Viikissä, Merisuon kokoelmassa. Laji on mahdollisesti hävinnyt maastamme.

Crossocerus (Crossocerus) elongatulus (Vander Linden, 1829). St: Loimaa, 1 ♂, A. K. Merisuo; Yläne, 4 ♂♂ ja 3 ♀♀, A. K. Merisuo. EH: pitkä sarja mm. Kangasala (A. Saarinen, Th. Grönblom). Hämeenlinna, Hattula, Janakkala,

Renko (E. Valkeila). Pälkäne (J. Kangas, Y. Ranta) ja Tampere (Th. Grönblom); KP: Kaustinen, 22.7.1972, 1 ♂, A. K. Merisuo. Siikajoki, Tauvo (719:38), 14.7.1971, 1 ♂ E. Valkeila; PeP: Kemin mlk., Karihaara 1.8.1942, 1 ♂, A. Saarinen. Rovaniemi, Koihua, 14.7.1933, 1 ♀, Y. Kangas; Ks: Kuusamo, Juuma, 4.7.1962, 1 ♂, E. Valkeila. Dollfussin (1991) mukaan naaraita on vaikea erottaa lajista *C. distinguendus* (Moravitz).

Crossocerus (Crossocerus) wesmaeli (Vander Linden, 1829). Ek: Imatra (678:59), 4.7.1975, 1 ♂, J. Kangas. Sippola, 7.8.1971, 1 ♀, A. K. Merisuo. Sippola (6738:492), 11.6.1978, 1 ♂, M. Viitasaari; SoL: Sodankylä, 16.7.1962, 8 ♂♂ ja 1 ♀, E. Valkeila.

Crossocerus (Crossocerus) lundbladi (Kjaellander, 1954). A: Sund, 10.7.1965, 1 ♀, Th. Grönblom; V: Turku, 3 ♀♀, A. K. Merisuo. Turku, 25.7.1967, 1 ♀, E. Valkeila; U: Helsinki, Sörnäisten satama 10.8.1920, 1 ♀ ruohikosta kenttähaavilla, J. Listo; Ek: Sippola (6740:488), 10.7.1974, 1 ♀, M. Viitasaari; OP (Oulun Pohjanmaa): Oulu (721:42), 20.7.1971, 1 ♀, E. Valkeila; PeP (Perä-Pohjanmaa): Kemin mlk., Karihaara, 1.8.1942, 1 ♂, A. Saarinen. Vaikea erottaa lajista *C. elongatulus*.

Crossocerus (Crossocerus) exiguus (Vander Linden, 1829). ES: Rautjärvi, Laikko (6809:622), 1.7.1990, 1 ♂, M. Koponen. V. Vikberg on löytänyt tämän lajin ensimmäisen kerran Suomesta 28.7.1963 (♀) Parikkalasta (LK), (Vikberg 1967).

Crossocerus (Ablepharipus) congener (Dahlbom, 1845). U: Sipoo (6706:401), 29.7.1987, 1 ♀ kaatuneelta ja laholta haavan rungolta, I. Rutanen. Tämä laji tunnetaan ennestään maakunnista V, St, EH, ES ja PK (Lomholt 1976).

Crossocerus (Blepharipus) annulipes (Lepeletier & Brullé, 1834). Pitkä sarja yksilöitä Tampereelta ja Hämeenlinnan seudulta (Th. Grönblom, E. Valkeila). Laji on harvinainen ja EH:lle uusi (Lomholt 1976).

Crossocerus (Blepharipus) heydeni Kohl, 1880. PH: Saarijärvi 2.7.1973, 1 ♂, R. Jussila (coll. Merisuo). Tämä on pohjoisin löytö Suomesta.

Crossocerus (Blepharipus) styrius (Kohl, 1892). V: Vihti, Siikajärvi, 22.8.1965, 1 ♀, V. J. Karvonen. Tämän lajin naaraan ja koiraan on J. Perkiömäki löytänyt Espoon Nuuksiosta (U) 23. ja 29.8.1964 (Perkiömäki 1971).

Crossocerus (Blepharipus) barbipes (Dahlbom, 1845). KiL: Kittilä (7518:399), 30.6-19.7.1988, 1 ♀, J. Siitonen.

Crossocerus (Blepharipus) leucostoma (Linnaeus, 1758). St: Ikaalinen, 5.6.1971, 1 ♂, A. K. Merisuo. Loimaa, 2 ♂♂, A. K. Merisuo; PeP: Rovaniemen mlk., 1948, 5 ♂♂ ja 12 ♀♀, A. K. Merisuo; KiL: Kittilä, 5 ♀♀, A. K. Merisuo. Muonio, 14.7.1955, 1 ♀, E. Valkeila; EnL: Enontekiö, Kilpisjärvi, 18.7.1960, 1 ♂, V. J. Karvonen.

Crossocerus (Blepharipus) nigritus (Lepeletier & Brullé, 1834). KP: Siikajoki (719:39), 10.7.1971, 1 ♀, E. Valkeila.

Crossocerus (Cuphocterus) dimidiatus (Fabricius, 1781). PH: Rautalampi, Kalajanvuori (694:48), 17.7.1983, 1 ♂, M. Koponen.

Suomen 25 *Crossocerus*-lajista on ainakin muualla Euroopassa (Saksa ja/tai Englanti) luettu uhanalaisiksi 14 lajia (Day 1991).

Yksi laji Kreikasta

Crossocerus (Oxycrabo) acanthophorus (Kohl, 1892). Kreikka, Corfu, Perama, 27.5.1978, 1 ♀ sekä Benitses, 3.6.1981, 1 ♀, M. Koponen. Laji on Kreikalle uusi.

Kirjallisuutta

- Day, M. C. 1991: Towards the conservation of acelate Hymenoptera in Europe. — Strassbourg. 44 + xxxiii pp.
- Dollfuss, H. 1991: Bestimmungsschlüssel der Grabwespen Nord- und Zentraleuropas (Hymenoptera, Sphecidae) mit speziellen Angaben zur Grabwespenfauna Österreichs. — *Staphia* 24:1-247.
- Lomholt, O. 1976: The Sphecidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. — *Fauna Entomol. Scand.* 4:1-452.
- Perkiömäki, J. 1971: Drei für die Fauna Finnlands neue Grabwespen (Hym., Sphecidae). — *Ann. Entomol. Fenn.* 37:208-209.
- Vikberg, V. 1967: [*Crossocerus exiguus*, Suomelle uusi petopistiäinen]. — *Ann. Entomol. Fenn.* 33:270.